

NBSTRAF 2017/330

Redactioneel artikel

GEGEVENS

Instantie	n.v.t.
Datum uitspraak	17-10-2017
Publicatie	NBSTRAF 2017/330 (Sdu), aflevering 11, 2017
Annotator	mr. H. Anker
Zaaknummer	red.art.
Rechtsgebied	Straf(proces)recht
Rubriek	Rechtspraak
Rechters	n.v.t.
Partijen	
Regelgeving	

SAMENVATTING

Dit is het redactionele artikel gepubliceerd in NbSr Aflevering 11- september 2017- jaargang 21

De wet kent het fenomeen van de partiële rijontzegging niet. Toch is er in bepaalde zaken behoefte aan het opleggen van een zodanige ontzegging van de bevoegdheid om motorrijtuigen te besturen, dat meer maatwerk geleverd kan worden door ook rekening te houden met de persoonlijke belangen van de verdachte.

Gedacht kan worden aan een rijontzegging voor slechts enkele dagen per week of een ontzegging met uitzondering van het rijden in een als zodanig herkenbare bedrijfsbus van de werkgever.

Daarnaast valt ook te denken aan een uitzondering voor een bepaalde categorie motorrijtuigen, zoals bijvoorbeeld landbouwvoertuigen.

NOOT

330. De partiële rijontzegging in de praktijk

De wet kent het fenomeen van de partiële rijontzegging niet. Toch is er in bepaalde zaken behoefte aan het opleggen van een zodanige ontzegging van de bevoegdheid om motorrijtuigen te besturen, dat meer maatwerk geleverd kan worden door ook rekening te houden met de persoonlijke belangen van de verdachte.

Gedacht kan worden aan een rijontzegging voor slechts enkele dagen per week of een ontzegging met uitzondering van het rijden in een als zodanig herkenbare bedrijfsbus van de werkgever.

Daarnaast valt ook te denken aan een uitzondering voor een bepaalde categorie motorrijtuigen, zoals bijvoorbeeld landbouwvoertuigen.

In het verleden heeft de wetgever geprobeerd een regeling te treffen voor zo'n partiële rijontzegging. Invoering vond echter niet plaats.

Uiteindelijk zagen de betrokken ministers ervan af om de partiële ontzegging van een meer expliciete wettelijke basis te voorzien, omdat zij een dergelijke regeling "ongewenst" achtten.¹

Nu worstelen rechters, officieren en advocaten in het strafrecht ermee. Een voorbeeld hiervan is het vonnis van de Rechtbank Oost-Brabant van 30 mei 2017.²

Deze rechtbank overwoog onder meer:

"Gelet op de aard en de ernst van het feit zal de rechtbank aan verdachte eveneens opleggen een ontzegging van de rijbevoegdheid voor de duur van 2 jaren, met aftrek van de duur welke het rijbewijs van verdachte reeds ingevorderd is geweest.

De rechtbank ziet aanleiding voornoemde ontzegging geclausuleerd op te leggen.

De ontzegging geldt niet ten aanzien van het besturen van motorrijtuigen ten behoeve van zijn werk op werkdagen (maandag tot en met zaterdag) tussen 7.30 uur en 15.00 uur."

In het dictum nam deze rechtbank op:

"Een ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen (bromfietsen daaronder begrepen) voor de duur van 2 jaar. Beveelt dat de ontzegging niet geldt ten aanzien van het besturen van motorrijtuigen ten behoeve van zijn werk op werkdagen (maandag t/m zaterdag) tussen 7.30 uur en 15.00 uur."

Nu de wetgever deze constructie niet kent, had gekozen moeten worden voor de jurisprudentieel geconstrueerde partiële rijontzegging over de band van een voorwaardelijke sanctie (de zogenaamde hofclausule).³

De uitweg die gevonden kan worden langs de zojuist genoemde route komt op het volgende neer.

Uitgangspunt is formeel een voorwaardelijke rijontzegging, met als bijzondere voorwaarde dat de verdachte geen motorrijtuigen zal besturen, met uitzondering van (bijvoorbeeld) het rijden ten behoeve van zijn werk op werkdagen (maandag tot en met zaterdag) tussen 7.30 uur en 15.00 uur.

Een en ander kan dan op maat gesneden worden, afhankelijk van de persoonlijke situatie van de verdachte.

Wellicht dat de Rechtbank Oost-Brabant zich liet inspireren door de uitspraak van de Hoge Raad van 15 november 2011.⁴ Het betrof in die zaak echter een last tot tenuitvoerlegging nadat eerder een voorwaardelijke ontzegging was opgelegd. Het gaat dan om een andere situatie waarbij de wetgever ook expliciet heeft geregeld dat een partiële tenuitvoerlegging mogelijk is.

Advocaten moeten in zaken waarin een partiële rijontzegging is opgelegd via de voorwaardelijke constructie wel zeer alert zijn. Het is vaak verstandig om aan de strafrechter te verzoeken om de duur van de beperking te binden aan een bepaalde termijn, omdat die beperking anders van kracht is gedurende de gehele proeftijd van 2 of 3 jaren.

Opgenomen kan dan worden dat de verdachte gedurende (bijvoorbeeld) de eerste 9 maanden van de proeftijd geen motorrijtuigen zal besturen met uitzondering van...

Advocaten moeten na de vonniswijzing de cliënt duidelijk maken dat de beperking niet direct al in werking treedt. Het gaat om een bijzondere voorwaarde in het kader van een voorwaardelijke veroordeling, zodat de beperking pas ingaat nadat de proeftijd begint te lopen.

Feitelijk gaat het al met al om een deels onvoorwaardelijke ontzegging van de bevoegdheid om motorrijtuigen te besturen. De constructie is echter gegoten in de vorm van een voorwaardelijke veroordeling.

Het gevolg is wel dat het rijbewijs niet ongeldig wordt, hetgeen ook weer van belang is voor de aansprakelijkheidsverzekering. Ook hoeft het rijbewijs niet te worden ingeleverd.

Schending van de voorwaarde levert niet het misdrijf van art. 9 Wegenverkeerswet op, maar kan voor de officier van justitie aanleiding zijn om een vordering tot tenuitvoerlegging in te dienen.

Het wordt tijd dat de werkgever een nieuwe poging doet om deze materie zelf goed te regelen, zodat de rechter geen kunstgrepen hoeft uit te halen om toch ook recht te kunnen doen aan de persoonlijke belangen van de verdachte.

mr. H. Anker

VOETNOTEN

- 1 TK 1994-95, 24 112, nr. 3.
- 2 Rb. Oost-Brabant, 30 mei 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:2915.
- 3 HR 11 juni 1968, *NJ* 1968, 350.
- 4 HR 15 november 2011, ECLI:NL:HR:2011:BT2686.